

TA MESEC V SKUPŠČINI

Peto skupno zasedanje vseh treh skupščinskih zborov bo v sredo, 21. novembra s pričetkom ob 15.30

Poleg rednih točk dnevnega reda (ugotovitev sklepčnosti zborov, odobritev zapisnikov, vprašanj in predlogov delegatov) bodo delegati obravnavali:

- osnutek ustave Republike Slovenije

- zdravstvena in socialna struktura v domovih starejših občanov v občini Ljubljana Vič-Rudnik
- osnutek odloka o lokacijskem načrtu za območje urejanje VM 41/2 zadrževalnik Božna
- osnutek odloka o določitvi pavšalnega zneska za vzdrževanje skupnih objektov in naprav na melioracijskih območjih v letu 1991
- predlog odloka o spremembah odloka o zagotavljanju sredstev za kritje stroškov pri vzdrževanju skupnih objektov in naprav na melioracijskih območjih Ljubljana Vič-Rudnik
- osnutek odloka o razglasitvi ljubljanskega botaničnega vrta za naravno znamenitost
- program dela zborov skupščine november – december 1990
- predlogi komisije za volitve in imenovanja

Tudi jesen življenja je lahko prijetna v domovih

PROBLEMATIKA DOMOV ZA STAREJŠE OBČANE

Vse več bolnih in nepomičnih

Ko smo pred desetimi leti gradili domove za starejše občane je prevladovalo mnenje, da naj bodo ti domovi predvsem resnično bivalno okolje za vse tiste starejše občane, ki želijo jesen življenja preživljati čim bolj brezskrbno a še vedno v stiku z okoljem in dejavnostmi, ki jim zapolnjujejo dnevni čas. Skratka, v domu naj bi bili deležni normalne domske oskrbe! A današnja slika tega skorajda idiličnega bivanja je povsem drugačna. Nič prijazna ni in zapisali bi lahko, da je celo skrb zbujujoča.

Cemu? Vse več je v naših domovih (v domu na Bokalcih in v enoti Kolecija) občanov, katerih

v dveh letih zvišalo za 15 odstotkov, napotitve v bolnico pa za 35 odstotkov, povprečna ležalna doba pa je padla od 18,2 na 15,3 dni. K temu je po eni strani pripomoglo slabo finančno stanje zdravstvenih organizacij, po drugi strani pa narašča število zaužitih zdravil na oskrbovanca.

Premalo usposobljeni podaljški bolnišnic

Skratka, tozadevno se situacija v domovih slabi, kljub trudu, prizadevnosti in dobri volji zaposlenih. Za tako zahtevno nego imajo premalo srednjih in višjih medicinskih sester, zato izvajajo nego negovalke, ki pa nimajo ustrezne izobrazbe.

Povsem na dlani je ugotovitev, da bi bilo potrebno zvečati obsega zdravstvenih storitev in tako zanje nameniti tudi več sredstev ter spremeniti kadrovske normative.

Dejstvo pa je tudi, da ti domovi vse bolj postajajo podaljšana roka bolnišnice, vendar nezadostno in neprimerno opremljene in usposobljene.

Sanatoriji odprtega tipa?!

Takšnega mnenja so bili tudi člani izvršnega sveta, ki so hkrati predlagali, da bi, za prihod iz bolnišnic za tiste paciente, ki ne morejo skrbeti zase ali nimajo svojcev, ki bi skrbeli zanje, zagotovili bivanje v »sanatorijih« odprtega tipa bodisi kot prehodna faza ali podaljšanje bolnišničnega zdravljenja. Ti sanatoriji bi bili namenjeni starejšim ljudem s srednjim nivojem zdravstvenih uslug.

Predlagali so tudi, da se izboljša, predvsem pa okrepi služba za nego na domu, tako da bodo v domovih občani, ki bodo to želeli in ne morejo sami skrbeti zase.

Problema pomanjkanja negovalnih in finančnih sredstev pa se po mnenju izvršnega sveta lahko rešimo tako, da v primeru, da bi sprejeli zakon o možnosti civilnega služenja vojaškega roka, lahko vojaški obvezniki opravljali delo negovalcev v domovih starejših občanov ali nego na domu. V organizacijo nege na domu se lahko vključijo tudi humanitarne in cerkvene organizacije.

Ob vsem tem pa je potrebno zagotoviti večje zmogljivosti in boljše kadrovske normative, ki bodo omogočali boljšo oskrbo oskrbovancev v domovih starejših občanov.

Skupno 570 postelj

V Domu na Bokalcih je 378 postelj, v enoti Kolecija pa 192. Čakalna doma je na Bokalcih nekoliko manjša (večje število postelj), v povprečju pa je vloženi za oba domova nekaj več kot sto prošenj.

zdravstveno stanje je slabo. Iz leta v leto se manjša odstotek zdravih oskrbovancev — v obeh domovih je ta odstotek padel v zadnjih treh letih na od 23 na 18 odstotkov. To pomeni, da se število oskrbovancev z osnovno oskrbo zmanjšuje, precej pa narašča število tistih, ki morajo biti deležni tako imenovane dodatne oskrbe. Vse več je nepomičnih in polpomičnih oskrbovancev, ki potrebujejo celodnevno nego in pomoč pri opravljanju osnovnih življenjskih funkcij. Vse bolj narašča tudi število dementnih (bebovost, izguba spomina) pa tudi inkontinentnih (nekontrolirano odvajanje). Slednjih je že preko 40 odstotkov oskrbovancev. Narašča tudi število tistih, ki jih je potrebno oblačiti, dvigovati in hraniti. V domovih starejših občanov opažajo, da je zdravstveno stanje populacije, ki prihaja v dom iz leta v leto slabše, zato postaja tudi delo v domu bolj zahtevno glede zdravstvenega pristopa do bolnika, glede hrane in fizioterapije.

V zdravstveno negovalni službi delajo višje in srednje medicinske sestre, fizioterapevti, delovni terapevti, strežnice — negovalke in čistilke. V domu delata tudi dva zdravnikova vse dni v tednu razen nedelje. Skupno število bolnišničnih dni se je

BOŽNA PONOVO PRED DELEGATI

Odločitev mora pasti!

Po skoraj dveurni razpravi je izvršni svet sklenil posredovati delegatski skupščini — že na novembrsko sejo — osnutek lokacijskega načrta za izgradnjo suhega zadrževalnika Božna v krajevni skupnosti Polhov Gradec.

O problematiki izgradnje tega zadrževalnika smo v našem glasilu že večkrat pisali.

Omenjeni suhi zadrževalnik Božna, ki naj bi zavaroval pograjsko in dobrovško dolino ter dobesen del jugozahodne ljubljanske kotline pred nevarnostjo poplav (stoletne vode), je v vseh družbenih planih — republiških, mestnih in občinskih za to srednjeročno plansko obdobje. Idejni načrt je bil izdelan že pred dvema letoma in po obravnavi na občinskem izvršnem svetu posredovan v javno razpravo. Na zboru krajanov (marca 1989) pa so se krajanje Polhovskega Gradca odločno zoperstavili predstavljenemu idejnemu načrtu. Svoj sklep so utemeljili z naslednjimi, kot so sami poimenovali, laičnimi pripombami: **vprašanje smiselnosti pregrade (oblak se lahko utrga pod jezom?)**, **premalo je upoštevan poseg v prostor naravne dediščine in krajinski park**, postavljajo se **vprašanja vodnih virov** pitne vode (možna presahnitev), ni zanesljivih odgovorov na **vprašanja trdnosti in sigurnosti** ob naravnih nesrečah (potres, plaz, ...), kaj je s stalno nevarnostjo ob **napolnitvi z vodo za jezom in kakšne so rešitve komunikacij** (cest). Zapisali so že, da so te pripombe po njihovem mnenju dovolj utemeljene za ustavitve študije v to smer in predlagali, da se najdejo alternativne rešitve, ki bi bile za vse sprejemljive.

Odgovori so pripravljeni!

Bivši izvršni svet je razpravo o tem odložil, te dni pa je o problematiki razpravljalo novoizvoljeno izvršni svet. V tem času so strokovni predlagatelji (Vodnogospodarski inštitut, Urbanistični inštitut, Geološki zavod, Seizmološki zavod Slovenije, Podjetje za urejanje hudournikov, Mercator investa ...) pripravili obsežne in poglobljene strokovne odgovore na posredovane pripombe, vprašanja in predloge iz javne razprave.

Po dolgoročnem slovenskem planu je krajinski park opredeljen kot organizacijska in strokovna naloga pristojnih občin in ne vsebuje režimov varstva. Krajinsko zasnovano, ki jo za to območje pripravlja Zavod za družbeno planiranje Ljubljana vsebuje tudi zadrževalnik Božna. **Z vidika kulturne in naravne dediščine je glede na strokovno mnenje gradnja tega zadrževalnika urejena.**

Glede vodnih virov so obveznosti investitorjev in izvajalcev pri izvajanju lokacijskega načrta zelo rigorozne, saj narekujejo takojšnjo sanacijo zemljišč v primeru škodljivih vplivov voda, v območju

ga vira. Tovrstno miniranje in njegova tehnologija dovoljujeta izvajanje del brez posledic za vodni vir.

Varnost pregrade pred porušitvijo je možno zagotoviti s **strokovno pravilno izdelanim projektom in izgradnjo pregrade**. Pri obravnavi stoletnih visokih voda ne more biti govora o fenomenu »oblak se je utrgal« temveč o padavine močne intenzitete, katere zajame celotno področje. Prav na področju Polhograjskih dolomitov obstaja neposredna odvisnost med reliefom in maksimalnimi drevnimi padavinami. Analiza teh poplavnih voda Gradaščice in Šujice je pokazala, da obstoječi odvodni sistem lahko te vode prevaja, če jih z zadrževanjem uspešno ustrezno zmanjšati.

In kakšne so cestne rešitve? Cesta Polhov Gradec—Zalog se prestavi iz območja zadrževalnika, ob odcepu v Petačev graben je predvideno obojstransko avtobusno postajališče. Raven ceste je od 0,5 do 2 m nad najvišjo vodno gladino, širina cestišča pa je 6 m in bo asfaltirana. Premestitev Božne, grap in hudournikov se bo izvedla z mostovi in propusti. Cesta ne sme ovirati gospodarje-

Kaj določa lokacijski načrt?

Določa rešitve in pogoje za gradnjo pregrade zadrževalnika, prestavitev cest iz območja zadrževalnika, prestavitev 20 KV daljnovoda z območja zadrževalnika, prestavitev telefonskega kabla iz območja zadrževalnika in izgradnja obvozne ceste.

nja z gozdovi, izvedeno mora biti odvonjavanje, nasipne brežine bodo sklenjene z zasaditvijo plezalk, drevja in grmičevja. V času gradnje ne bo uporabljena cesta čez grajsko dvorišče, urejen bo obvoz. Sicer pa obstoječe ceste v območju zadrževalnika ostanjejo, poleg že omenjene obvoznice bo sočasno zgrajena tudi cesta Briše—Praproče—Zalog.

Odgovori so bili predstavljeni. Do obravnave na skupščini pa bo potrebno pripraviti še dodatne ekonomske ocene strokov projekta pa tudi to, kolikšna bo cena samega zadrževalnika in kakšna bi bila ocena škode, ki bi nastala, če bi prišlo do katastrofalnih poplav. Tako je sklenil občinski izvršni svet, ob odločitvi, da je treba odločitev o tej problematiki, ki se vleče že skoraj sedem let doreči.

Pogledi so različni

Predstavniki KS Polhov Gradec **Marjan Plesternjak** pa je dejal — da je dolžan povedati, da so krajanje zavrnili ta projekt in bo pri tej odločitvi tudi ostalo. »Če niste bili uspešni, da bi ljudi prepričali, v Polhovem Gradcu soglasja ne bomo dobili. Gradivo imam dober dan, nismo ga sicer preštudirali, a v njem ni nič novega, tudi odgovorov na vprašanja ne. V krajevni skupnosti se nismo imeli čas posvetovati, imamo pa tudi vprašanje, kaj v primeru, če denar ne bo zagotovljen?« V nadaljevanju razprave je predlagal ponovni sestanek na katerega pa naj bi vabili tudi ostale prizadete KS. **Sandi Končan** iz sosednje KS Črni vrh pa je skorajda prosil, naj se vendar že sprejme neko odločitev, saj zaradi tega nerešenega vprašanja črnovrščani čakajo na ceste že od leta 1983. »Dolgo smo čakali, več ne moremo, nam cesta pomeni življenje!«

Predsednik izvršnega sveta **Davor Valentincič** je sprejel pobudo o še enem sestanku s predstavniki prizadetih krajevskih skupnosti in ga bo sklical pred zasedanjem skupščine. Pri tem pa je opozoril, da bo odločitev morala pasti, saj je od tega odvisno reševanje drugih zadev. Sicer pa je spomnil tudi na to, da se spričo tega, da je gradnja zadrževalnika v republiških in mestnem planu reševanje tega problema lahko prenese kaj hitro tudi na drugo raven.

Zadrževalnik Božna

Dimenzioniranje je za visoke vode s povratno dobo 100 let. Največja poplavna površina je predvidoma 30 hektarjev, prostornina zadrževalnika pa 5.500.000 kubičnih metrov. Najvišja gladina je predvidena na koti 430,2 metra.

Med objekte na pregradi štejemo talni izpust, strojnico segmentne zapornice, preliv za visoko vodo in strojnico zaklopne zapornice.

zadrževalnika, pa tudi sanacijo lokalnih zemljišč. Tudi sicer so investitorji in izvajalci obvezni predvideti in izvajati vse ureditve in ukrepe za varovanje okolja, izvesti prestavitev cest, daljnovoda in kabla, sočasno sproti izvesti rekultivacijo brežin, omogočiti nemoten promet pa tudi gospodarjenje z gozdovi znotraj in zunaj območja lokacijskega načrta.

V seizmičnem pogledu gradnja zadrževalnika na tem področju ni problematična in je sprejemljiva, vendar z upoštevanjem obstoječih predpisov o seizmično varni gradnji.

Struktura ozemlja in položaj zajetja sta taka, da vsled miniranja pri izgradnji ceste v desnem bregu ne more priti do presahnitev ali postavitve vodne-